

Strategidokument for oppfølging av Landstingsvedtak 5.1 Flyktninger og kulturskolen

Trondheim 10. mai 2017

Innhold

Innledning.....	3
Landstingsvedtak 5.1.....	3
Arbeidsgruppas mandat.....	4
Begreper og tolkning.....	4
Hvordan arbeidsgruppa har jobbet.....	5
Sammendrag	5
Kapittel 1: Norsk kulturskoleråds rolle i arbeidet	6
Nåtid	6
Framtid	6
Kapittel 2: Innsatsområder og mål	6
Kapittel 3: Bakgrunn for valg av innsatsområder.....	7
Innsatsområde 1: Intern kompetanse i Norsk kulturskoleråd	7
Innsatsområde 2: Kompetanse i kulturskolene	8
Innsatsområde 3: Eksterne kompetansemiljø	9
Kapittel 4: Forslag til tiltak.....	11
Kapittel 5: Økonomi	15
Vedlegg.....	15
A) Relevante samarbeidspartnere, tilbydere og ressursmiljø	15
B) Kulturskoler som ressurs / Gode eksempler	16
C) Relevant bakgrunnsstoff:.....	16
D) Konferanser	18
E) Framdriftsplan for utvikling av strategien – våren 2017.....	19
F) Tillegg:.....	21

Innledning

Landstingsvedtak 5.1.

Norsk kulturskoleråds landsting 2016 fattet følgende vedtak på bakgrunn av sak reist av Norsk kulturskoleråd region BTV og Team Øst:

Landstingsvedtak 5.1

Sak 5.1 Flyktninger og kulturskolen

Vedtak:

Landstinget ber om at fokusområdet flyktninger, innvandrere og kulturskole prioriteres og legges fram for landsstyret i forbindelse med utarbeiding av virksomhetsplan for kommende landsstyreperiode.

Administrasjonen utreder kulturskolerådets rolle i arbeidet knyttet til flyktninger, innvandrere og kulturskole, og legger dette fram for landsstyret i forbindelse med utarbeidelse av virksomhetsplan for kommende landsstyreperiode.

(Se ellers saksframlegget for sak 5.1 [her](#) – side 9, 24 - 25)

Sak om fokusområde flyktninger og kulturskole ble fremmet på Norsk kulturskoleråds landsting 2016. Det ble gjort vedtak om at administrasjonen skulle utrede kulturskolerådets rolle i arbeidet knyttet til flyktninger, innvandrere og kulturskole, og legge dette fram for landsstyret i forbindelse med utarbeidelse av virksomhetsplan for kommende landsstyreperiode.

Rammeplan for kulturskolen, «Mangfold og fordypning», uttrykker at kulturaktiviteter skaper arenaer for tilhørighet og sosialt fellesskap, og kan inspirere til deltakelse i det uenighetsfellesskapet som er en forutsetning for demokrati. Arbeidsgruppa forstår dette til å dreie seg om arenaer hvor mennesker kan lære hverandres kultur å kjenne, og - enda viktigere - bli kjent med og respektere hverandre som mennesker og medborgere.

Det underbygges videre i kapittel 1.2 under *Kulturskolens verdigrunnlag*, at å respektere andre kulturer enn sin egen forutsetter at en har kjennskap til sin egen kultur samt har trygghet i egen identitet. ([kapittel 1.2 Kulturskolens verdigrunnlag](#))

Opplæringa skal bidra til barn og unges danning, fremme respekt for andres kulturelle tilhørighet, bevisstgjøre egen identitet, bli kritisk reflekterende og utvikle egen livskompetanse. ([kapittel 1.3 Kulturskolens formål](#))

Rammeplan for kulturskolen peker herved på kulturskolenes potensial for å bidra til et mer inkluderende samfunn ved å gi opplevelser og muligheter for alle i samfunnet.

KS' landsting 2016 anmoder kommunene om å benytte blant annet kulturskoler til aktivitet og bygging av sosiale nettverk for å inkludere flyktninger i det norske samfunnet. ([KS' resolusjon 2016](#))

Det fins mange eksterne aktører som bidrar i dette fokusområdet, noe som synliggjøres i vedlegg til dette dokumentet - se vedlegg - punkt A. Arbeidsgruppa anser det som viktig for Norsk kulturskoleråd å orientere seg godt blant disse og finne hvilke det vil være naturlig å samarbeide med i neste landstingsperiode.

Arbeidsgruppas mandat

Ledelsen gav følgende mandat til Anders Rønningen og Ragnhild Skille for å følge opp landstingsvedtaket:

- utarbeide en skisse over aktuelle innsatsområder
- lage et førsteutkast til tiltaksplan med milepæler som oppfølging av landstingsvedtaket 5.1 Flyktninger og kulturskole - heretter omtalt som «fokusområdet»
- inkludere ulike medarbeidere i kulturskolerådet i perioder, i forhold til fag, programområder osv.
- presentere tiltaksplanen for landsstyret i juni 2017

Det ble samtidig opprettet en arbeidsgruppe for dette arbeidet, bestående av Ann Evy Duun, Ann-Synnøve Bendixen og Egil Hofslie. Torkel Øien deltok også på det første møtet. Fagsjef Åste Selnæs Domaas har bidratt både i arbeidsgruppemøtene og i møter med de to hovedansvarlige.

Arbeidsgruppa har sammen tolket mandatet og tatt konkret utgangspunkt i teksten i vedtaket, og ut fra det jobbet ut en strategi for hvordan Norsk kulturskoleråd skal kunne bistå og gi råd til kulturskolene, som gjennom god planlegging og tilrettelegging kan lage arenaer for inkludering av flyktninger og innvandrere spesielt. Det er viktig for arbeidsgruppa å poengtere at de også mener mange av tiltakene vil kunne bidra til gode endringsprosesser og en mer inkluderende kulturskole generelt.

Begreper og tolkning

Arbeidsgruppa hadde behov for å arbeide ut fra en felles tolkning av begrep som ofte blir brukt i strategien. Gruppa valgte å støtte seg til FNs flyktningkonvensjon som definerer følgende begrep slik:

Ordet *flyktning* brukes om en person som har flyktet fra sitt hjemland og med rette frykter for forfølgelse på grunn av rase, religion, nasjonalitet, politisk oppfatning eller tilhørighet til en bestemt sosial gruppe. Personen som flykter må ha krysset en internasjonal landegrense for å regnes som flyktning.

Innvandrer er en person som er født i utlandet, og bosatt i Norge. Noen bruker begrepet om norskfødte personer som har innvandrerforeldre - altså foreldre som er født i utlandet.

Integrering betegner i dette dokumentet innlemmelse av flyktninger og innvandrere i majoritetssamfunnet.

Inkludering forstås bredere, og rommer en grunnleggende respekt for menneskerettighetene og menneskers likeverd der alle kan føle tilhørighet, ta del i fellesskapet og delta som ressurser ut fra egne forutsetninger.

Hvordan arbeidsgruppa har jobbet

- Arbeidsgruppa har hatt tre møter - januar/mars /mai
- Anders og Ragnhild har hatt møter via Skype cirka hver fjortende dag - i tråd med framdriftsplanen for våren 2017. Se vedleggets punkt E
- En komplett liste over konferanser og møter vi har deltatt på for å skaffe oss nødvendig innsikt og oversikt fins i vedlegget punkt D
- Vi har også hatt telefonmøter med aktuelle samarbeidspartnere
- Kolleger er bedt om å komme med innspill til det de har kjennskap til skjer i feltet
- Det er gitt rapport på status underveis både til administrasjon og i sentralstyrets møter våren 2017

Sammendrag

Administrasjonen har gjennom landstingsvedtak i sak 5.1 fått i oppgave å utrede fokusområdet «flyktninger og kulturskolen» og kulturskolerådets rolle i forhold til dette. Arbeidsgruppa, som av ledelsen ble bedt om å forberede dette, har som svar forberedt en strategi for perioden fram til neste landsting i 2020, som er nedfelt i dette dokumentet.

Her skisseres en strategi som skal bidra til å gjøre kulturskolene i bedre stand til - alene eller i samarbeid med andre - å skape arenaer der flyktninger og innvandrere gjennom kulturaktiviteter kan bli inkludert i, og være ressurser for, lokalsamfunnet.

Arbeidsgruppa mener at sosial anerkjennelse kanskje er den viktigste ressursen for at barn og unge med innvandrerbakgrunn skal kunne vokse seg sterke og trygge i et nytt land. Sosial anerkjennelse er ikke noe de som kommer kan skaffe seg selv, det er noe samfunnet må være villige til å gi. En av vårt samfunns viktigste oppgaver i tiden som kommer, er å få til et konstruktivt samspill mellom mennesker som kommer hit og oss som var her fra før samt mellom instanser i kommunen som kan være nyttige samarbeidspartnere for hverandre for å lykkes med dette.

Vi mener kulturskolene kan ha initierende, koordinerende og gjennomførende roller i dette arbeidet. Dette dokumentet legger noen rammer for hvordan Norsk kulturskoleråd best kan bidra til et samfunn der barn og unge uansett bakgrunn blir inkludert og selv kan bidra til å inkludere andre, til beste for den enkelte og samfunnet.

Trondheim 10. mai 2017

*Anders Rønningen, Ragnhild Skille
Ann Evy Duun, Ann Synnøve Bendixen, Egil Hofslie, Åste Selnæs Domaas*

Kapittel 1: Norsk kulturskoleråds rolle i arbeidet

Nåtid

Mange kulturskoler har jobbet målrettet for inkludering i egne kommuner. I noe av dette arbeidet har Norsk kulturskoleråd bistått med rådgiving og kontaktfremmedling. Kulturskolerådet har hatt et mangeårig samarbeid med stiftelsen Fargespill, og flere kulturskoler har gjennom dette satt fokus på hvordan komme i gang med tiltak for inkludering.

Norsk kulturskoleråd har til nå ikke arbeidet strategisk med inkludering i forhold til flyktninger og innvandrere.

Framtid

Strategien som skisseres i dette dokumentet skal bidra til å gjøre kulturskolene i bedre stand til – alene eller i samarbeid med andre – å skape arenaer der flyktninger og innvandrere gjennom kulturaktiviteter kan bli inkludert i – og være ressurser for – lokalsamfunnet.

Norsk kulturskoleråd kan bidra til dette gjennom å benytte seg av spesialkompetanse på feltet, gjennom å bygge og samle kompetanse og erfaringer, tilrettelegge for utvikling, og ved å gi råd til medlemmene.

Kapittel 2: Innsatsområder og mål

Arbeidsgruppa har valgt å dele inn strategien i tre innsatsområder som dels går over i hverandre med hver sine resultatmål og med tiltak knyttet til delmål.

Innsatsområde 1: Intern kompetanse i Norsk kulturskoleråd

Resultatmål: Norsk kulturskoleråd skal ha økt kunnskap og kompetanse for å gi råd og tilrettelegge for utvikling innenfor fokusområdet

Delmål 1a): Spisset kompetanse for å videreutvikle strategier for utvikling i henhold til fokusområdet

Delmål 1b): Basiskunnskap hos alle ansatte og politisk valgte i organisasjonen innenfor fokusområdet

Innsatsområde 2: Kompetanse i kulturskolene

Resultatmål: Kulturskoleledere og -lærere skal få økt kompetanse innenfor fokusområdet

Delmål 2a): Økt kjennskap til relevante aktører i egen kommune for lokalt samarbeid og styrking av kulturskolen som lokalt ressurscenter

Delmål 2b): Økt kompetanse hos kulturskoleledere og -lærere for å drive inkluderingsarbeid i egen kommune

Delmål 2c): Styrket delingskultur mellom kulturskoler

Innsatsområde 3: Eksterne kompetansemiljø

Resultatmål: Styrket dialog og samarbeid mellom relevante kompetansemiljø innenfor fokusområdet

Delmål 3a): Oversikt over kompetansemiljø og tilbydere som kan ha relevans for kulturskolene innenfor fokusområdet

Delmål 3b): Formalisert forankring av fokusområdet

Delmål 3c): Økt oppmerksomhet på kulturskolens rolle innenfor fokusområdet hos miljøer og aktører som har erfaring og kompetanse på området

Kapittel 3: Bakgrunn for valg av innsatsområder

Bakgrunn for valg av de tre innsatsområdene og de foreslåtte resultatmål med delmål og tiltak.

Innsatsområde 1: Intern kompetanse i Norsk kulturskoleråd

Resultatmål: Norsk kulturskoleråd skal ha økt kunnskap og kompetanse for å gi råd og tilrettelegge for utvikling innen fokusområdet

Norsk kulturskoleråd er en medlemsorganisasjon for kommuner med kommunale kulturskoler og skal være en drivkraft for å fremme kvalitet i opplæringen innen kunst og kultur for barn, unge og voksne. Våre medlemmer er kommunene som skoleeiere. Landstingsvedtaket 5.1 med tilhørende saksbakgrunn indikerer at dette fokusområdet for dem er viktig. Det er da kulturskolerådets oppgave å gi råd og tilrettelegge for utvikling innen dette.

Det er et stort fokus på kompetanseutvikling og på hvordan Norsk kulturskoleråd skal møte behov og ønsker i framtiden. Det er bygd opp kompetanse i forbindelse med veilederkorpsset. Vi har gjennom dette sett at det fins mye komplementær kompetanse og endringsvilje i kulturskolerådets stab. Det fins i dag ingen formell kompetanse blant ansatte i kulturskolerådet omkring fokusområdet «flyktninger og kulturskole». Vi anbefaler at alle ansatte med rådgivende funksjon bør ha *noe* basiskunnskap om fokusområdet.

For at Norsk kulturskoleråd skal fylle sin rolle best mulig, er det viktig at den komplementære kompetansen benyttes, men også at det fins tilstrekkelig minimumskjennskap til fokusområdet som er så grunnleggende viktig for feltet som dette.

Minimumskjennskap og kompetanse som hele organisasjonen bør ha innenfor fokusområdet «flyktninger og kulturskolen» kan blant annet dreie seg om

- basiskunnskap omkring flyktnings situasjonen i verden generelt og Norge spesielt samt de utfordringer disse har i forskjellige perioder
- kunnskap om og refleksjon over kulturelt mangfold og kunst og kultur som verktøy i inkluderingsarbeid
- kjennskap til arbeid som allerede gjøres i kulturskolesektoren, kjennskap til kommunale aktører og eksterne aktører innen fokusområdet

Det er viktig at alle kjenner til noe av det som foregår innenfor fokusområdet, for bedre å kunne gi råd og skape forbindelser mellom aktører i feltet. Slik informasjon kan også bestilles

inn til kulturskolerådets stab, og kan gjøres i forbindelse med kartlegging og informasjonsarbeid som ligger i innsatsområdene 2 og 3.

I tillegg anbefaler vi at det utnevnes en gruppe på to-tre personer som skal følge dette fokusområdet de neste fire år. Denne gruppa må ha høyere kunnskap innenfor punktene ovenfor. Gruppa skal være utøvende på flere måter:

- Følge opp tiltakene som fastsettes av landsstyret
- Bistå de kommunene som ønsker spesiell rådgiving
- Være i nær kontakt med eksterne kompetansemiljø og UH-sektor
- Organisere konferanser og nettverksarbeid innenfor fokusområdet

Det er fint om gruppa innehar komplementær kompetanse samt at det settes av tidsressurser som muliggjør den nødvendige koordinering og kompetanseheving – og ikke minst: utøvelsen av dette ansvaret.

Denne gruppa kan også i samarbeid med ledelsen gis ansvar for å tilrettelegge den interne opplæringa.

Innsatsområde 2: Kompetanse i kulturskolene

Resultatmål: Kulturskoleledere og -lærere skal få økt kompetanse innen fokusområdet

Statistikk og forskning viser at representasjonen av barn med utenlandsk opprinnelse er lav i kulturskolen, og at tiltak for å øke denne andelen mange steder har slått feil.

[\(Telemarksforskning – Kulturskole for alle? 2009\)](#)

Denne representasjonen handler også i stor grad om deltakelse i kulturskolenes ordinære virksomhet, og arbeidsgruppa antar at inkluderingspotensialet ikke først og fremst ligger her, men i aktiviteter der sosiale faktorer spiller sterkere inn. Dette kan være aktiviteter innen blant annet breddeprogrammet. En undersøkelse av hvilke lærerkompetanser som ønskes styrket for å realisere intensjonene i den nye rammeplanen, viser at kompetanse på aktiviteter innen breddeprogrammet anses som viktigst (Ref: Rønningen, upublisert). Vi vet også at innen de fleste utdanningsløp for å bli kulturskolelærere, er det lite eller intet fokus på flerkulturelle perspektiver og/eller arbeid med flyktninger og innvandrere. Å øke kompetansen innen breddeprogrammet er viktig for å skape inkluderende arenaer.

Det fins få muligheter for å skaffe seg formell kompetanse i dette. Arbeidsgruppa kjenner til at Høgskulen på Vestlandet har opprettet studiet *interkulturell pedagogikk - kultur og kommunikasjon i Fargespill*.

Vi ønsker å legge til rette for at det skapes enda flere videreutdanninger og kurs med en praktisk-pedagogisk innretning for kulturskolelærere som har behov for dette eller ønsker dette. Vi kjenner også til – og har også bidratt til – at Norges musikkhøgskole er i ferd med å lage et videreutdanningsstudium for kulturskolelærere i musikk med stor vekt på å arbeide blant flyktninger. Vi antar at det også er behov for et arbeid for å få flere flerkulturelle perspektiv inn i alle utdanningsløp, og arbeidsgruppa ønsker at det skal arbeides for dette.

I tillegg tror vi at det er flere måter å øke realkompetansen hos lærere på. Både seminarer og kurs, veiledet praksis (i f.eks. asylmottak), erfaringsutveksling og hospitering og økt nettverksarbeid mellom lærere kan bidra til å utvikle og heve kompetansen i lærerkollegiet.

Mye av dette kan også kulturskolerådet fokusere og legge til rette for, ved å tilby arrangement hvor dette er tema.

Arbeidsgruppa mener at det også trengs en annen type kompetanse hos kulturskolene: kompetanse om flyktninger og innvandrere samt om integrerings- og inkluderingsprosesser i kommunene. Dette handler om kommunenes kompetanse og evne til å samordne sine ressurser for gjennom økt samarbeid – mellom kulturskole, grunnskole, flyktningtjeneste, NAV, det frivillige kulturlivet mfl. – skape helhetlige og gode tilbud som fanger opp alle.

Det er kommunen som har ansvaret ved bosetting. God koordinering og et helhetlig tilbud er av stor betydning. Kompetanse for å kunne bidra til et inkluderende lokalsamfunn må derfor inneholde kunnskap om kommunens ressurser og vilje til å samordne denne. Det er først og fremst en lederoppgave å legge til rette for dette. Og lykkes med dette er viktig for å kunne tilby relevante tjenester til det beste for kommunens innbyggere og lokalsamfunnet som helhet.

Slik kompetanse kan utvikles i samarbeid mellom kulturskoleledere og politisk og administrativt personell i kommunene, og bør tilbys gjennom lederseminarer, kulturskoledager-arrangement og/eller i kurs og konferanser innenfor kulturskolesektoren eller i regi av KS o.l.

Innspill under dette punktet har også kommet fra flere kulturskoler som ønsker seg insentivmidler for å kunne gjøre en kartlegging i egen kommune. Selv en bevilgning på 5.000 kroner vil være stor nok til at kulturskolen kan bruke noen dager på å kartlegge og samsnakke med kommunens etater og frivillige lokale aktører hvor hovedmålet er å bli kjent med hverandres aktiviteter, og gjennom dette kunne initiere fellesaktiviteter eller utnytte hverandres kompetanse til beste for kommunens innbyggere.

Innsatsområde 3: Eksterne kompetansemiljø

Resultatmål: Styrket dialog og samarbeid mellom relevante kompetansemiljø innen fokusområdet

Arbeidsgruppa har funnet fram til mange aktører som arbeider med, eller har kunnskap om, dette fokusområdet.

En liste over disse fins i vedlegg, punkt A.

Arbeidsgruppa vil spesielt framheve Nasjonalt senter for flerkulturell opplæring (NAFO), som arbeider med kompetanseheving, nettverksbygging og utviklingsprosjekt for å fremme inkludering og likeverdig opplæring i barnehager, skoler og voksenopplæringsinstitusjoner. NAFO får oppdrag fra Utdanningsdirektoratet og samarbeider med universitet, høyskoler, de øvrige nasjonale sentrene, Foreldreutvalget for grunnopplæringen (FUG) og Nasjonalt fagorgan for kompetansepoltikk (Vox). Men per i dag har NAFO ingen offisiell forbindelse til noen kulturskole eller til Norsk kulturskoleråd. Vi tror det kan bety svært mye dersom oppdragsbrevet fra Utdanningsdirektoratet også inkluderer kulturskolen på lik linje som de andre opplæringsarenaene. Det vil åpne for at et viktig fagmiljø kan bistå kulturskolene på en helt annen måte enn til nå.

Universitets- og høyskolesektoren og forskningsnettverk må aktiveres og bringes i nærmere dialog med kulturskolene, med de eksterne aktørene og med hverandre. Dette kan kulturskolerådet bidra til.

Arbeidsgruppa ønsker at eksterne aktører som har kompetanse og erfaring med flerkulturelt arbeid skal få bedre kjennskap til kulturskolene og til hverandre. Her kan kulturskolerådet innta en svært viktig rolle ved å sette kompetansemiljøer i forbindelse med hverandre. Dette tror vi kan utløse mange synergier og gjøre det lettere for kulturskolene å finne relevante tilbydere og samarbeidsparter. Også for de eksterne aktørene vil det øke muligheten for å bygge kompetanse og øke samarbeidet. Fokuset må være at kompetansen og arbeidet skal være til barnas og samfunnets beste. Økt samarbeid, gjensidig kjennskap og kompetanseutveksling er viktig i så måte.

Arbeidsgruppa har derfor allerede startet en kartlegging som vi ønsker videreført, og ser felles konferanser og samarbeidsprosjekt som et godt tiltak for kulturskolene, og enda viktigere: Som svært nyttig for flyktninger og innvandrere, og til beste for et inkluderende samfunn.

Kapittel 4: Forslag til tiltak

Innsatsområde	Tiltak	Tid	Budsjett	Ansvar
Innsatsområde 1: Intern kompetanse i kulturskolerådet				
Resultatmål: Norsk kulturskoleråd skal ha økt kunnskap og kompetanse for å gi råd og tilrettelegge for utvikling innen fokusområdet.				
1a Spisset kompetanse for å videreutvikle strategier for utvikling iht. fokusområdet	Opprette fokusgruppe som følger og bidrar i prosessene videre	per 1. juli 2017	Disponering av eksisterende stillingsressurser + et beløp til utvikling av kompetansen i fokusgruppa + drift	Ledelse
	Kjenne til systemer for samarbeid innad i kommunene			Fokusgr.
	Kjenne til og formidle kompetansehevede tiltak			Fokusgr.
	Kartlegge aktivitet og kompetanse i kulturskolene og gjøre dette tilgjengelig	Oppstart per 1. sept. og kont.		Fokusgr.
	Arrangere kurs for ansatte (gjennom kurs/informasjon fra f.eks. IMDI og NAFO)		10.000 per år	Ledelse Fokusgr.
	Samle informasjon om hva som skjer til eksempelsamling			Fokusgr. Kom. avd.
1b Basiskunnskap hos alle ansatte og politisk valgte i organisasjonen innen fokusområdet	Delta på kurs for ansatte (gjennom kurs/informasjon fra f.eks. IMDI og NAFO)	1-2 g. per år		Ledelse
	Holde seg oppdatert og engasjert			Ansatte

**Innsatsområde 2:
Kompetanse i kulturskolene**

Resultatmål:

Kulturskoleledere og -lærere skal få økt kompetanse innen fokusområdet

<p>2a</p> <p>Økt kjennskap til relevante aktører i egen kommune for lokalt samarbeid og styrking av kulturskolen som lokalt ressurscenter</p>	<p>Etablere ordning for insentivmidler til kulturskoler for at de skal kartlegge og ha dialog med aktører innad i egen kommune som et utgangspunkt for et styrket kommunalt samarbeid</p>	<p>Årlig utlysning</p>	<p>10.000 kr x 10 kommuner per år = 100.000 kr (Fire år = 400.000 kr)</p>	<p>Ledelse</p>
<p>2b</p> <p>Økt kompetanse hos kulturskoleledere og -lærere for å drive inkluderingsarbeid i egen kommune</p>	<p>Samarbeide med UH-sektor om opprettelse og videreutvikling av utdanninger, etterutdanninger og praksisarenaer rettet mot kulturskolen</p>	<p>Start høst 2017</p>		<p>Ledelse Fokusgr.</p>
	<p>Legge til rette for møteplasser alene eller i samarbeid med andre</p>			<p>Ledelse Fokusgr.</p>
	<p>Tilrettelegge for samarbeid mellom kulturskoler med fokus på kompetanseheving</p>			<p>Ledelse Fokusgr.</p>
	<p>Søke midler alene og/eller sammen med andre organisasjoner/ kompetansemiljø for å bidra til utviklingsarbeid innen fokusområdet</p>			<p>Fokusgr.</p>
	<p>Samarbeide om forsknings- og utviklingsprosjekt (f.eks. Finnut, EU-midler, Forskningsrådet)</p>			<p>Fokusgr.</p>
<p>2c</p> <p>Styrket delingskultur mellom kulturskoler</p>	<p>Utvikle og drifte ressursdatabase på kulturskoleradet.no</p>			<p>Kom. avd. Fokusgr.</p>
	<p>Legge til rette for økt erfaringsutveksling mellom kulturskoler i Norge</p>			<p>Fokusgr.</p>

	Legge til rette for økt erfaringsutveksling mellom kulturskoler i Norden			Fokusgr.
Innsatsområde 3: Eksterne kompetansemiljø Resultatmål: Styrket dialog og samarbeid mellom relevante kompetansemiljø innen fokusområdet				
3a Oversikt over kompetansemiljø og tilbydere som kan ha relevans for kulturskolene innen fokusområdet	Kartlegge kompetansemiljø og aktører i feltet som har relevans for kulturskolene og gjøre dette tilgjengelig			Fokusgr.
	Legge til rette for møteplasser mellom kompetansemiljø			Fokusgr.
	Legge til rette for møteplasser mellom kulturskoler og kompetansemiljø			
3b Formalisert forankring av fokusområdet	Arbeide for at kulturskole inkluderes i Utdanningsdirektoratets oppdragsbrev til NAFO			Sentralstyret Ledelse
	Vurdere tiltak for fokusområdet i aktuelle samarbeidsavtaler			Ledelse
	Inkludere fokusområdet i KS' medlemsdialog			Ledelse Fokusgr.
3c Økt oppmerksomhet på kulturskolens rolle innen fokusområdet hos miljøer og aktører som har erfaring og kompetanse på området	Invitere til dialog med aktører og kompetansemiljø - Se vedlegg - punkt A			Fokusgr.

Mål og innsatsområder

OVERORDNET MÅL for oppfølgingen av Landstingsvedtak 5.1

FLYKTNINGER OG KULTURSKOLE:

Kulturskoler skal bli i bedre stand til - alene eller i samarbeid med andre - å skape arenaer der flyktninger og innvandrere gjennom kulturaktiviteter kan bli inkludert i, og være ressurser for, lokalsamfunnet.

Norsk kulturskoleråd kan bidra til dette gjennom å benytte seg av spesialkompetanse på feltet, gjennom å bygge og samle kompetanse og erfaringer, tilrettelegge for utvikling, og ved å rådgj medlemmene.

Innsatsområde 1: Intern kompetanse i Norsk kulturskoleråd

Resultatmål 1:

Norsk kulturskoleråd skal ha økt kunnskap og kompetanse for å rådgj og tilrettelegge for utvikling innen fokusområdet

Delmål 1 a):
Spisset kompetanse for å videreutvikle strategier for utvikling i henhold til fokusområdet

Delmål 1 b):
Basiskunnskap hos alle ansatte og politisk valgte i organisasjonen innen fokusområdet

Innsatsområde 2: Kompetanse i kulturskolene

Resultatmål 2:

Kulturskoleledere og -lærere skal få økt kompetanse innen fokusområdet

Delmål 2 a):
Økt kjennskap til relevante aktører i egen kommune for lokalt samarbeid og styrking av kulturskolen som lokalt ressurscenter

Delmål 2 b):
Økt kompetanse hos kulturskoleledere og -lærere for å drive inkluderingsarbeid i egen kommune

Delmål 2 c):
Styrket delingskultur mellom kulturskoler

Innsatsområde 3: Eksterne kompetansemiljø

Resultatmål 3:

Styrket dialog og samarbeid mellom relevante kompetansemiljø innen fokusområdet

Delmål 3 a):
Oversikt over kompetansemiljø og tilbydere som kan ha relevans for kulturskolene innen fokusområdet

Delmål 3 b):
Formalisert forankring av fokusområdet

Delmål 3 c):
Økt oppmerksomhet på kulturskolens rolle innen fokusområdet hos miljøer og aktører som har erfaring og kompetanse på området

Kapittel 5: Økonomi

Noen av tiltakene vil kreve utviklingsmidler for kompetanseutvikling og drift. Arbeidsgruppa anbefaler en stillingsressurs på 60 prosent fordelt på to-tre personer.

I samfunnet er det et forholdsvis stort fokus på flyktninger og inkludering, og det fins en del søkbare midler til dette (for arbeid rettet mot inkludering, tiltak i asylmottak, forskningsprosjekt og liknende). Det anbefales at det utarbeides søknader om slike midler hvor også stillingsressurser kan legges inn.

Vedlegg

A) Relevante samarbeidspartnere, tilbydere og ressursmiljø

Her anbefaler arbeidsgruppa at det lages en grundig oversikt basert på følgende spørsmål:

Hva slags organisasjon er det?

Hva er vår relasjon til organisasjonen?

Hvilke kompetanser antar vi at organisasjonen kan tilføre kulturskolefeltet?

På hvilken måte kan vi samarbeide?

Statlige/kommunale instanser:

- NAFO - Nasjonalt senter for flerkulturell opplæring [her](#)
- Utdanningsdirektoratet [her](#)
- Kulturtanken - Steps [her](#)
- IMDI – Integrerings- og mangfoldsdirektoratet [her](#)
- Nasjonalt senter for kunst og kultur i opplæringen [her](#)
- Flyktningtjenesten i kommunene f.eks. [her](#)
- Nasjonalt kompetansesenter for kultur, helse og omsorg [her](#)
- KS [her](#) –
- Norsk kulturråd [her](#)

Ideelle organisasjoner og aktører i feltet:

- MIKS - ressurscenter for integrering og samhandling [her](#)
- JMN [her](#)
- NOAS - Norsk organisasjon for asylsøkere [her](#)
- Fargespill [her](#)
- UKM [her](#)
- El Sistema [her](#) og [her](#)
- SMIA - sang og musikk i asylmottak - Musikkens studieforbund / Norsk musikkråd [her](#)
- Musikk i skolen [her](#)
- Røde Kors - [her](#)

Utdanning/akademia:

- Community Music – Høgskulen på Vestlandet (Stord) [her](#)
- Norges musikkhøgskole og Libanonprosjektet [her](#) - FINNUT
- HSN - demokratimiljøet (Drammen) [her](#)

B) Kulturskoler som ressurs / Gode eksempler

Eksempler på noen av de kulturskolene vi vet har erfaringer innenfor dette området: Ås, Trondheim, Kongsberg, Vågå, Harstad, Hemne, Sarpsborg, Frøya, Vefsn, Rana.

Disse vil bli omtalt i det videre oppfølgingarbeidet.

Arbeidsgruppa har også fått flere innspill fra kolleger. Dette skal også systematiseres i en ressursbank.

C) Relevant bakgrunnsstoff:

- **Rammeplan for kulturskolen «Mangfold og fordypning»**

<http://www.kulturskoleradet.no/rammeplanseksjonen/rammeplanen>

1.2. Kulturskolens verdigrunnlag

Kulturskolen bygger på et humanistisk menneskesyn og på samfunnsverdier som fellesskap, ytringsfrihet, menneskeverd og demokrati. Det norske fellesskapet rommer et voksende mangfold av kulturelle uttrykk. Ved å anerkjenne og synliggjøre mangfoldet, kan kulturskolen bidra til å videreføre og fornye vår kulturarv. Å respektere andre kulturer enn sin egen forutsetter at en har kjennskap til sin egen kultur og har trygghet i egen identitet. Kulturaktiviteter skaper arenaer for tilhørighet og sosialt fellesskap og kan inspirere til deltakelse i det uenighetsfellesskapet som er en forutsetning for et fungerende demokrati.

1.3. Kulturskolens formål

Opplæringa skal bidra til barn og unges danning, fremme respekt for andres kulturelle tilhørighet, bevisstgjøre egen identitet, bli kritisk reflekterende og utvikle egen livskompetanse.

- **Strategi 2020**

http://www.kulturskoleradet.no/extension/media/194/orig/2013_Strategi_2020.pdf

Norsk kulturskoleråd skal bidra til økt mangfold og fordypning i kulturskolene gjennom strategisk nasjonalt og internasjonalt samarbeid om utvikling. Et bredt samarbeid bidrar til økt bevissthet på kvalitet og mangfold i kulturskolene. Dette styrker Norsk kulturskoleråds mulighet til profilering av virksomheten.

- **Stortingsmelding 10 (2011 - 2012) Kultur, inkludering og deltaking**

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld-st-10-20112012/id666017/sec1>

Ein inkluderande kultursektor er ein sektor der alle har like moglegheiter til deltaking og til å utvikle sine skapande ressursar, uavhengig av faktorar som sosioøkonomisk-, kulturell- eller religiøs bakgrunn eller funksjonsevne.

Inkludering handlar om å byggje ned barrierar som hindrar kulturbruk og skape like moglegheiter for alle individ og grupper. Formelle rettar og moglegheiter fører ikkje alltid til at folk oppsøker kulturtilbod eller opplever å ha reell tilgang til deltaking. Meldinga legg difor til grunn at kultursektoren i større grad enn tidlegare skal gå aktivt ut for å trekkje med nye deltakarar og nå personar og grupper som i dag står utanfor kulturlivet. Fleire må få reelt høve til å delta, å vere skapande og å prege større delar av kunst- og kulturlivet. Dette gjeld både publikum og utøvarar.

- **Høringsuttalelsen fra Norsk kulturskoleråd til Stortingsmelding 10:**
http://www.kulturskoleradet.no/extension/media/290/orig/2012_Horingsuttalelse_til_St.meld.n.r.10_2011-2012.pdf

- **Stortingsmelding 6 (2012-2013): En helhetlig integreringspolitikk. Mangfold og fellesskap**

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld-st-6-20122013/id705945/sec1>

Norge er en del av en stadig mer globalisert verden. Mennesker i Norge handler og samhandler med resten av verden. En av konsekvensene er at mennesker fra andre land kommer hit. De har med seg sine kunnskaper og sin kompetanse, sitt språk, sin religion og sine tradisjoner, sin musikk og sine fortellinger. Norge trenger kompetanse og arbeidskraft. Norge følger opp sine internasjonale forpliktelser og tar ansvar for å gi kvinner og menn på flukt et nytt hjemland.

Innvandringen medfører et mer mangfoldig samfunn. Det innebærer langt flere muligheter, men også flere konflikter. Å utnytte mulighetene og håndtere konflikter på en klok måte er det demokratiske samfunnets lakmestest.

- **Telemarksforskingen – Kulturskole for alle?**

https://www.telemarksforsking.no/publikasjoner/detalj.asp?r_ID=1640&merket=3

I denne studien har vi undersøkt hvorvidt prisen på kulturskoletilbudet kan antas å føre til eksklusjon av barn og unge som bor i familier med lav inntekt. Undersøkelsen viser at brukere av kulturskoletilbudet først og fremst er barn og unge fra familier som representerer inntektsgrupper over det nivået som er et anbefalt nedre nivå for måling av fattigdom, det vil si 60 % av medianen. Forklaringen på at fattigdomsutsatte barn og unge i mindre grad enn andre barn og unge ser ut til å delta i kulturskoletilbudet, er flerdelt. Prisnivået ser ut til å være en sentral forklaring. Moderasjonsordninger og friplassordninger fører til øket deltakelse. Bredde i tilbudet ser ut til å virke svært positivt på deltakelse fra ulike grupper i samfunnet. Samarbeid mellom kulturskolene og øvrige kommunale etater, øker muligheten for bredde i deltakergruppa. Samarbeid mellom kulturskolen, barnehagen, grunnskolen og SFO, og kulturskoletilbudet som en del av det obligatoriske tilbudet for alle, virker positivt inn på målsettingen om «Kulturskole for alle».

D) Konferanser

Arbeidsgruppa har deltatt på følgende konferanser våren 2017:

27. januar

Konferens om statens utredning om kulturskolor (SOU 2016:69)
«– en inkluderende kulturskola på egen grund»

<https://skl.se/tjanster/kurserochkonferenser/dokumentation/alldokumentation/dokumentationkonferensomstatensutredningomkulturskolor.10687.html>

9. - 10. mars

Kulturkonferansen «Helt innafor»

<http://ks.event123.no/NTKulturkonferanse/hjem.cf>

16. mars

Frokostkonferanse: Integrering - kun for tøffinger.

<http://www.kommunikasjon.no/Foreningen/lokallag/tr%C3%B8ndelag/aktiviteter/integrering-kun-for-t%C3%B8ffinger>

28. mars

Konferansen «Kulturens rolle i migrasjonens tidsalder»

<http://www.kulturradet.no/kalender/hendelse/-/kulturens-rolle-i-migrasjonens-tidsalder>

<http://www.utrop.no/Det-skjer/31508>

<http://www.kulturradet.no/artikkel-internasjonalt/-/lanseringskonferanse-for-integreringsprosjekt-280317>

30. mars

MIKS-seminar - Veiviseren Integreringsmodell

Samhandling og kvalitetsutvikling i det lokale integreringsarbeidet

<http://www.miks-norge.no/seminar2016/>

Konferansen avlyst

- nye datoer: Sandefjord 31. mai / Hamar 7. juni

2. mai

Nordisk konferanse om inkludering og medborgerskap

<https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/konferanse-om-inkludering-og-medborgerskap/id2545745/>

E) Framdriftsplan for utvikling av strategien – våren 2017

Uke	Dato	Aktivitet	Sted	Med hvem	Ansvarlig	
Uke 51 - 16		Etablering av strategigruppe for å oppfylle landstingsvedtaket	Tr.heim	Merete Åste		
		Invitasjon til alle i strategigruppa			Ragnhild	
		Møte med Åste for avklaring av mandat og rammer for oppdraget	Tr.heim	Åste Anders Ragnhild	Åste	
Uke 52	JULEFERIE					
Uke 3 - 17		Utarbeid presentasjon - Med skisse for utvikling - Fremdriftsplan - Budsjett			Ragnhild	
Uke 4	26. jan	Første møte i strategigruppa	Garder- moen	Egil, Åste, Ann Evy, Anders Ann-Synnøve, Torkel	Ragnhild	
		Ressursdokument: Skisse over aktuelle innsatsområder - påbegynt	Garder- moen	Ragnhild Åste, Egil	Anders	
	27. jan	Konferens om statens utredning om kulturskolor (SOU 2016:69) - en inkluderande kulturskola på egen grund	Stock- holm	Anders Ragnhild		
Uke 5						
Uke 6	6. -7. feb.	Milepæl 1 Sentralstyremøte Underveisrapportering - del 1	Tr.heim		Åste	
	10. feb.	Finnut-prosjektet	Oslo		Anders	
Uke 7	14. feb.	Telefonmøte Anders/Ragnhild	Skype	Anders	Ragnhild	
Uke 8						
Uke 9	1. mars	Budsjettmøte for våren - med Åste	Fjordgata	Åste	Ragnhild	
	28. feb.	Telefonmøte Anders/Ragnhild	Skype	Anders	Ragnhild	
Uke 10	9. -10. mars	Kulturkonferansen «Helt innafor»	Hell		Ragnhild	
Uke 11	13. mars	Møte Fargespill – Kjersti	Skype		Ragnhild	

	16. mars	Info ut til alle rådgivere - Hva skjer? - Hvor skjer det? - Hvordan skjer det? - Hvem gjør det?	E-post		Ragnhild	
	16. mars	Frokostmøte: Integrering - kun for tøffinger	Tr.heim		Ragnhild	
Uke 12	24. mars	Dagsmøte Anders/Ragnhild	Tr.heim	Anders	Ragnhild	
		Andre møte i strategigruppa	Tr.heim	Anders, Egil, Åste, Ann Evy, Ann-Synnøve	Ragnhild	
Uke 13	28. mars	Konferansen «Kulturens rolle i migrasjonens tidsalder»	Oslo	Ann Evy	Ragnhild	
	30. mars	MIKS-seminar Veiviseren «Integreringsmodell Samhandling og kvalitetsutvikling i det lokale integreringsarbeidet»	Hamar		Ragnhild	Konf avlyst
Uke 14						
Uke 15	PÅSKEFERIE					
Uke 16	18. april	Telefonmøte Anders/Ragnhild	Skype	Anders	Ragnhild	
	18. - 19. april	Milepæl 2 Sentralstyremøte Underveisrapportering – del 2	Tr.heim		Åste Ragnhild	
Uke 17						
Uke 18	2. mai	Nordisk konferanse om inkludering og medborgerskap	Oslo			
	3. mai	Heldags skrivemøte Anders/Ragnhild	Gardermoen	Anders	Ragnhild	
	3 og 4. mai	Tredje møte i strategigruppa Skriveprosess	Gardermoen	Egil, Åste, Ann Evy, Anders, Ann-Synnøve,	Ragnhild	
Uke 19	9. mai	Budsjettmøte med Åste - fireårig budsjett	Fjordgata/ Skype	Åste, Anders	Ragnhild	
	10. mai	Ressursdokument: Skisse over aktuelle innsatsområder - avsluttes		Anders	Ragnhild	
Uke 20	16. mai	Telefonmøte Anders/Ragnhild	Skype	Anders	Ragnhild	
Uke 21 Uke 22						
Uke 23	7. juni	Strategidokument overleveres landsstyremøtet		Anders Ragnhild	Åste	
	8. juni	Informasjon på ansattsamling		Anders	Ragnhild	

F) Tillegg:

- **Artikler**
<http://www.ballade.no/sak/opplevelse-og-integrering/>
<http://www.stockholmdirekt.se/nyheter/drop-in-gor-kulturskolan-i-huddinge-mer-jamlik/repqdx!LiLetGkHYja2g4HKB7@ptA/>
- **Støtteordninger**
<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/minoritetsspraklige/flyktninger/fylkesvise-samlinger---inkludering-og-opplaring-av-flyktninger/>
- **SMIA** www.musikk.no/smia
<http://www.ballade.no/sak/opplevelse-og-integrering/>
- **Liste over kunst- og kulturlivets innsats for hverdagsintegrering**
Høsten 2016 inviterte kulturministeren norske kunst- og kulturinstitusjoner til å beskrive tiltak institusjonen gjør eller planlegger som bidrar til mangfold og integrering. Mer enn 60 institusjoner sendte inn bidrag og gir et bilde av at kunst- og kulturlivet i Norge gjør en enorm innsats som har en svært stor betydning for inkludering og integrering.
https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/kunst--og-kulturlivets-innsats-for-hverdagsintegrering/id2527946/?utm_source=www.regjeringen.no&utm_medium=rss&utm_campaign=Kunst-%20og%20kulturlivets%20innsats%20for%20hverdagsintegrering
- **Norden 2017: Innsats for kompetanse, omstilling og inkludering**
<https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/nmr/id2536061/>